

HØRINGSNOTAT

Forslag til endringer i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen.

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Bakgrunn.....	3
2.1 Ordningen med vurdering av bistandsbehov og aktivitetsplan.....	4
2.2 Tidligere forslag på høring	5
3. Gjeldende rett.....	6
3.1 Personvernregelverket.....	6
3.1.1 Personopplysningsloven og personvernforordningen	6
3.1.2 Felles behandlingsansvar.....	7
3.2 Arbeids- og velferdsforvaltningsloven.....	8
3.2.1 Bakgrunn.....	8
3.2.2 Vurdering av bistandsbehov og rett til aktivitetsplan etter § 14 a	9
3.2.3 Om behandling av personopplysninger i arbeids- og velferdsforvaltningsloven	10
4. Departementets vurderinger og forslag	11
4.1 Generelt om regulering av behandlingsansvaret	11
4.2 Forslag til endringer i § 14 a.....	13
4.3 Forslag til en overordnet bestemmelse om behandlingsansvar i arbeids- og velferdsforvaltningen i ny § 2a	13
4.4 Forslag til ny bestemmelse som tydeliggjør kommunens behandlingsgrunnlag for behandlinger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven	14
4.5 Forslag til ny forskrift som regulerer det felles behandlingsansvaret.....	15
5. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	16
6. Forslag til endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven (NAV-loven)	17
7. Forslag til forskrift om behandlingsansvar for behandling av personopplysninger i arbeids- og velferdsforvaltningen etter NAV-loven § 14 a	18

1. Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet endringer i lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven). De foreslåtte endringene tydeliggjør ansvarsfordelingen mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunene (partene) for behandlingen av personopplysninger nødvendig etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. De aktuelle behandlingene skjer som en del av Arbeids- og velferdsforvaltningens (Nav) vurdering av den enkeltes behov for bistand til å komme i arbeid (bistandsbehov), samt for å utarbeide en plan for hvordan vedkommende skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Det foreslås å gjøre endringer i § 14 a som tydeliggjør at omtalen av ansvar i bestemmelsens fjerde ledd ikke er en omtale av behandlingsansvar. Det foreslås også andre mindre endringer knyttet til bestemmelsens oppbygging. Som en følge av foreslåtte endringer i § 14 a, samt for å tydeliggjøre behandlingsansvar og behandlingsgrunnlag i Nav, foreslås det i tillegg to ytterligere endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Det foreslås en ny § 2 a om behandlingsansvaret i Arbeids- og velferdsforvaltningen og ny § 2 b om kommunens behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven.

Siden de foreslåtte endringene tilsier at det er et felles behandlingsansvar mellom partene, er det nødvendig å regulere dette felles ansvaret. Det foreslås derfor også en forskrift for å regulere den interne ansvarsfordelingen partene imellom. Det er særlig de forpliktelsene partene ikke har likt ansvar for, som omtales særskilt i forskriften.

Arbeidet etter § 14 a foregår i all hovedsak på Nav-kontorene, i egne saksbehandlingssystemer for dette formålet. Nav-kontorene er opprettet i fellesskap mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunen, basert på bestemmelsene om dette i arbeids- og velferdsforvaltningsloven kap. 3 og avtaler partene imellom. Etaten og kommunen består likevel som selvstendige ansvarssubjekter, med ansvar for ulike tjenester fra Arbeids- og velferdsforvaltningen. Nav-loven § 14 a er en felles inngang til en rekke av disse tjenestene. Siden ansvaret for behandlingene etter § 14 a derfor skiller seg fra en rekke andre type behandlingsaktiviteter i Arbeids- og velferdsforvaltningen, er det hensiktsmessig at ansvaret for de aktuelle behandlingene reguleres spesifikt. En tydelig regulering legger til rette for at rettighetene til de som får tjenester etter § 14 a ivaretas på en god måte, samtidig som det sørger for at det kan utvikles digitale løsninger som sikrer en god og effektiv etterlevelse og forvaltning av arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a.

2. Bakgrunn

Etableringen av Arbeids- og velferdsforvaltningen i en felles førstelinjetjeneste innebar en organisatorisk samling av alle statlige og kommunale virkemidler knyttet til inntektssikring og bistand for å beholde eller komme i arbeid. Organiseringen la til rette for et helhetlig og samordnet tjenestetilbud der arbeidsrettede tiltak, tjenester og relaterte ytelser til den enkelte bruker kunne bli vurdert på ett sted, i motsetning til tidligere da det var tre ulike etater/kontorer.

Arbeids- og velferdsetaten og kommunen bestod likevel som selvstendige ansvarssubjekter i Nav-kontoret, med blant annet selvstendig behandlingsansvar for ulike behandlinger av

personopplysninger på det felles kontoret. Behandlingsansvaret følger ansvaret for tjenestene som behandlingene er nødvendige for. Eksempelvis er kommunen i all hovedsak ansvarlig for tjenester etter lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven), mens etaten er ansvarlig for ulike arbeidsrettede tjenester etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven og lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven). Dette forslaget endrer ikke på utgangspunktet om etaten og kommunen som selvstendige ansvarlige innad i kontoret, men bygger på at partene i fellesskap er ansvarlige for tjenestene etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a spesifikt. Formålet med bestemmelsen er nettopp at Nav-kontoret, som nevnes som kontaktpunktet i første ledd, skal ha en felles tilnærming og metodikk for å gi en samlet vurdering av brukerens ressurser og bistandsbehov. Nav-loven § 14 a er på den måten partnerskapet i praksis.

2.1 Ordningen med vurdering av bistandsbehov og aktivitetsplan

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a gir Nav-kontoret en felles tilnærming og metodikk for å vurdere personers ressurser og bistandsbehov for å kunne komme i eller beholde arbeid. Bestemmelsen omfatter alle brukere som ønsker hjelp til å komme i arbeid. Dette skjer uavhengig av om bruker har henvendt seg for kommunale eller statlige tjenester, og uavhengig av om vedkommende tidligere har mottatt kommunale eller statlige tjenester. Vurderingene gjøres etter en henvendelse fra brukeren til det felles Nav-kontoret. I praksis skjer dette ofte gjennom registrering som arbeidssøker etter arbeidsmarkedsloven § 10, da alle registrerte arbeidssøkere får en vurdering av sitt bistandsbehov etter § 14 a. Det er likevel mulig å få en vurdering etter § 14 a uten å være registrert som arbeidssøker først. En felles tilnærming skal ivareta retten til en likeverdig og god vurdering for alle som henvender seg til Nav-kontoret. Metoden for behovs- og arbeidsevnevurderinger er en helhetlig kartlegging av arbeidserfaring, kompetanse, personlige egenskaper, sosiale forhold og eventuelle helseutfordringer i relasjon til arbeid. Vurderingen kan endres etter hvert som en person er under oppfølging fra Nav-kontoret.

Behovs- og arbeidsevnevurderingen danner grunnlaget for at andre oppgaver kan iverksettes, både kommunale og statlige oppgaver. Vurderingene formaliseres i et enkeltvedtak. For kommunene er et av formålene med å behandle opplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a å ivareta sitt ansvar knyttet til kvalifiseringsprogrammet. Rett til kvalifiseringsprogram (KVP) etter sosialtjenesteloven § 29 forutsetter blant annet at søkeren har gjennomgått en arbeidsevnevurdering, og at tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å styrke mulighetene i arbeidslivet. For Arbeids- og velferdsetaten er § 14 a avgjørende for å kunne iverksette flere statlige oppgaver, som å vurdere deltakelse i arbeidsmarkedstiltak og ulike ytelser etter folketrygdloven, blant annet retten til arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd. Den tette koblingen mellom behovs- og arbeidsevnevurderinger og andre tjenester og ytelser er ønsket og nevnt i forarbeidene til de relevante bestemmelsene. For eksempel er koblingen til nedsatt arbeidsevne for rett til AAP omtalt i Ot.prp.nr.70 (2006-2007) kap. 4.4.4.4. side 21:

«Retten til behovs-/arbeidsevnevurdering, som foreslås innført i en ny bestemmelse i arbeids- og velferdsforvaltningsloven, vil være sentral for å få belyst personens

arbeidsevne og bistandsbehov. Departementet slutter seg til vurderingen av at brukers plikt til å delta ved utarbeidelsen av behovs- og arbeidsevnevurderinger bør knyttes til det å motta tjenester eller ytelser fra arbeids- og velferdsforvaltningen».

Også når det gjelder kvalifiseringsprogrammet fremheves det en tilsvarende forståelse i forarbeidene til sosialtjenesteloven § 29, se Ot.prp.nr.70 (2006-2007) kap. 6.4.3 side 36:

«Den kartlegging og avklaring som vil være nødvendig for søkere til kvalifiseringsprogrammet, bygger på den kompetanse som sosialtjenesten i kommunene og Arbeids- og velferdsetaten samlet besitter. Departementet er opptatt av at de skjønnsmessige vilkårene stiller krav til faglig kompetanse og vil følge opp dette området».

For å kunne gjennomføre en behovs- og arbeidsevnevurdering og utarbeide en aktivitetsplan, må det innhentes personopplysninger om brukeren. Det er lagt til grunn at behandlingsgrunnlaget for denne behandlingen av personopplysninger er personvernforordningen artikkel 6 (1) e. For behandling av særlige kategorier av personopplysninger er grunnlaget artikkel 9 (2) b. Det supplerende rettsgrunnlaget for behandlingen er arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. I tillegg er arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a et supplerende rettsgrunnlag for Arbeids- og velferdsetatens behandling av personopplysninger. Hvilke personopplysninger det er nødvendig å behandle, vil kunne variere fra sak til sak. Utgangspunktet for vurderingene som gjøres er den enkeltes situasjon og hva personen trenger av bistand. Brukeren vil derfor bli gitt anledning til å gi de opplysningene som man selv vurderer som relevante. Enkelte typer personopplysninger vil likevel være mer vanlig å behandle enn andre.

Vurderingen forutsetter en systematisk kartlegging av opplysninger om brukeren som er relevante for mulighetene på arbeidsmarkedet. Kartleggingene gjennomføres i flere faser, der det behandles flere opplysninger i de situasjonene det er behov for en arbeidsevnevurdering. Nav må som en del av sitt arbeid samle inn opplysninger som sier noe om hvilke styrker og utfordringer den enkelte har med tanke på arbeid. Dette inkluderer for eksempel opplysninger om brukerens nåværende og tidligere arbeidssituasjon, utdanning, annen relevant kompetanse, helse, sosiale forhold, språk mv. Noen av opplysningene, blant annet helseopplysninger, er å regne som «særlige kategorier» av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9, og har et særskilt vern. De innsamlede opplysningene sammenstilles for å vurdere hva den enkelte kan ha behov for av bistand. Opplysningene som er samlet inn i forbindelse med vedtak etter § 14 a, arkiveres etter reglene i arkivlova med forskrifter.

2.2 Tidligere forslag på høring

Personvernforordningen stiller krav om at alle behandlinger av personopplysninger skal ha en behandlingsansvarlig. Behandlingsansvaret for behandlingene av personopplysninger nødvendig etter § 14 a har en begrenset omtale i forarbeider, og er ikke eksplisitt regulert i loven.

Med formål om å tydeliggjøre behandlingsansvaret, ble høringsnotat med forslag til ny forskrift sendt på alminnelig høring 6. februar 2023 (Forskrift om felles behandlingsansvar for

behandling av personopplysninger i arbeids- og velferdsforvaltningen etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a). I høringsnotatet la departementet til grunn at § 14 a regulerer en felles tilnærming og metodikk for Nav-kontoret i sin helhet, og at behandlingsansvaret for personopplysninger som samles inn etter § 14 a er felles for arbeids- og velferdsforvaltningen; både den statlige og kommunale delen av Nav-kontoret.

Mange av høringsinstansene var enige i at behandlingsansvaret for behandling av personopplysninger etter § 14 a i arbeids- og velferdsforvaltningsloven burde tydeliggjøres. Flere høringsinstanser delte imidlertid ikke vurderingen om at behandlingsansvaret kunne defineres som et felles ansvar mellom partene i Arbeids- og velferdsforvaltningen. Det ble vist til at behandlingsansvaret utledes fra den som har ansvaret for oppgaven, og dermed ble ikke forslaget om et felles behandlingsansvar ansett å være forenelig med ordlyden i § 14 a fjerde ledd første punktum. Etter deres oppfatning kunne derfor ikke felles behandlingsansvar reguleres i forskrift fordi ansvaret for oppgaven i lov var lagt til arbeids- og velferdsetaten.

Departementet er enig i at en forskrift som skal regulere den interne ansvarsfordelingen partene i Nav imellom, må bygge på en felles forståelse av hvordan behandlingsansvaret for de aktuelle behandlingene er plassert. Departementet ser videre at det utfra eksisterende kilder ikke er tilstrekkelig tydelighet rundt ansvars plasseringen, der spesielt § 14 a fjerde ledd første punktum kan gi et annet tolkningsresultat enn det som har vært intensjonen. På bakgrunn av høringsinnspillene ser departementet at det er behov for å fremme forslag til endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven som eksplisitt regulerer behandlingsansvaret, samt ytterligere regulering av ansvaret gjennom forskrift. Endringene skal tydeliggjøre det felles ansvaret som vi vurderer at partene har for å vurdere bistandsbehov og utarbeide aktivitetsplaner etter lovens § 14 a. Departementet vurderer, blant annet basert på tilbakemeldinger i høringsinnspillene, at dagens ordlyd i § 14 a fjerde ledd første ledd ikke gir en tilstrekkelig tydelig klargjøring av hvordan ansvarsfordelingen partene imellom skal praktiseres.

3. Gjeldende rett

3.1 Personvernregelverket

3.1.1 Personopplysningsloven og personvernforordningen

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679¹, personvernforordningen, skal styrke og harmonisere personvernet ved behandling av personopplysninger i EU og EFTA/EØS-området. Forordningen er gjort til norsk lov gjennom personopplysningsloven § 1, med de tilpasninger som følger av vedlegg XI protokoll 1 og EØS-avtalen for øvrig.

Personvernforordningens virkeområde er begrenset til behandling av personopplysninger. Forordningens artikkel 4 nr. 2 definerer behandling som:

¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger, samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) [GDPR]

«enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med personopplysninger, enten automatisert eller ikke, f.eks. innsamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, tilpasning eller endring, gjenfinning, konsultering, bruk, utlevering ved overføring, spredning eller alle andre former for tilgjengeliggjøring, sammenstilling eller samkjøring, begrensning, sletting eller tilintetgjøring»

Behandling av personopplysninger er teknologinøytralt, og kan skje både digitalt og gjennom manuell behandling. Aktuelle behandlingsgrunnlag for å behandle personopplysninger er omtalt i en uttømmende liste i personvernforordningen artikkel 6, samt i artikkel 9 når det gjelder behandling av særlige kategorier av personopplysninger.

Etter personvernforordningen skal det utpekes en eller flere behandlingsansvarlige som skal ha det overordnede ansvaret for å overholde personvernprinsippene og personvernregelverket.

Personvernforordningen artikkel 4 nr. 7 definerer behandlingsansvarlig som:

«en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes; når formålet med og midlene for behandlingen er fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett, kan den behandlingsansvarlige, eller de særlige kriteriene for utpeking av vedkommende, fastsettes i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett»

Behandlingsansvaret er knyttet til spesifikke behandlingsaktiviteter. Det er de reelle forholdene knyttet til hvordan formål og midler er fastsatt som er avgjørende for ansvars plasseringen. Å fastlegge hvem som er behandlingsansvarlig vil enten bero på at det er fastsatt i lov og forskrift, eller på en konkret vurdering av hvem som bestemmer formål og midler med behandlingen av personopplysningene.

Behandlingsansvaret kan fordeles på tre måter:

- hos én aktør
- delt mellom to eller flere aktører (her er aktørene alene ansvarlig for ulike deler av behandlingen)
- felles mellom to eller flere aktører (her er aktørene sammen ansvarlige for hele behandlingen)

3.1.2 Felles behandlingsansvar

Personvernforordningen artikkel 26 nr. 1 fastsetter at to eller flere behandlingsansvarlige er felles behandlingsansvarlige hvis de i fellesskap fastsetter formålene med og midlene for behandlingen. Dette supplerer den generelle definisjonen av behandlingsansvarlig i artikkel 4 nr. 7. Midler for behandlingen i denne sammenhengen kan være IT-løsninger, men det kan også være organisering og rutiner som påvirker behandlingen.

En forutsetning for å kunne ha et felles behandlingsansvar er at alle de ansvarlige må ha et rettslig grunnlag for behandlingen. Et felles behandlingsansvar medfører dermed ikke en

videre eller annen adgang til å behandle personopplysninger enn hva den enkelte behandlingsansvarlige alene har adgang til på egen hånd.

Det er ikke et krav til de felles behandlingsansvarlige at ansvaret dem imellom er likt fordelt. Felles behandlingsansvar kan ha ulike former og ulik innbyrdes ansvarsfordeling. Felles behandlingsansvar betyr likevel at begge partene har et eget selvstendig ansvar for etterlevelsen av personvernregelverket, og ikke utleder dette ansvaret fra en annen part. Dette er i motsetning til situasjoner der den ene parten har behandlingsansvaret, og den andre behandler personopplysninger på vegne av den første.

Et sentralt hensyn bak reglene om felles behandlingsansvar er å sikre en tydelig ansvarsfordeling, slik at personvernet ikke svekkes når to eller flere behandlingsansvarlige er involvert i behandlingen. Gjennom klarhet om ansvarsforholdene reduseres risikoen for ansvarspulverisering og manglende etterlevelse og kontroll. Det er derfor et selvstendig krav i personvernforordningen artikkel 26 at det må finnes en formalisert regulering av det respektive ansvaret hver behandlingsansvarlig har. En slik regulering kan følge av unionsretten eller medlemstatenes nasjonale rett. Hvis verken unionsretten eller nasjonal rett har regulert forholdet, må ansvaret fastsettes gjennom en ordning mellom de behandlingsansvarlige. En avtale vil være en vanlig måte å fastsette dette på.

Fordelingen av ansvaret internt mellom de behandlingsansvarlige kan tillegges vekt ved vurderingen av retten til å kreve regress ved erstatningsansvar etter personvernforordningen artikkel 82, samt ved utmålingen av eventuelt overtredelsesgebyr etter personvernforordningen artikkel 83. Den interne fordelingen av ansvaret hver behandlingsansvarlig har, endrer likevel ikke at det utad er et solidaransvar mellom de behandlingsansvarlige. Ved skade som følge av overtredelse av personvernforordningen, kan hver behandlingsansvarlig holdes ansvarlig for hele skaden, med mulighet til å kreve regress, jf. personvernforordningen artikkel 82 nr. 4 og 5. Etter personvernforordningen artikkel 26 nr. 3 kan den registrerte utøve sine rettigheter overfor hver av de behandlingsansvarlige, uavhengig av den innbyrdes ansvarsfordelingen. Tilsynsmyndigheten vil også kunne forholde seg til alle de behandlingsansvarlige som kontaktpunkt, uavhengig av den interne ansvarsfordelingen. Dette er begrunnet i å sikre en effektiv håndhevelse av personvernregelverket.

3.2 Arbeids- og velferdsforvaltningsloven

3.2.1 Bakgrunn

Vedtakelsen av arbeids- og velferdsforvaltningsloven i 2006 markerte etableringen av Arbeids- og velferdsforvaltningen. Opprettelsen innebar en sammenslåing av den tidligere Trygdeetaten, Aetat og den kommunale sosialtjenesten. Reformen omfattet både en ny felles organisering og et nytt innhold i tjenestetilbudet. Formålet med arbeids- og velferdsforvaltningsloven er å legge til rette for en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning som er tilpasset den enkeltes og arbeidslivets behov, og som er basert på en helhetlig og samordnet gjennomføring av arbeidsmarkedsloven, folketrygdloven, lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og andre lover som forvaltes av Arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 1.

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven gir det formelle lovgrunnlaget for Arbeids- og velferdsforvaltningen, herunder det rettslige rammeverket for det lokale samarbeidet som skal være mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunene. Arbeids- og velferdsetaten og kommunene skal ha felles lokale kontorer som dekker alle kommuner, jf. § 13. Nav-kontoret skal ivareta oppgaver for Arbeids- og velferdsetaten og for kommunens oppgaver etter sosialtjenesteloven. Etaten og kommunene kan også avtale at andre av kommunens tjenester kan inngå i kontoret, jf. § 14 andre ledd.

3.2.2 Vurdering av bistandsbehov og rett til aktivitetsplan etter § 14 a

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a ble tilføyd ved lov 19. desember 2008 nr. 106, og trådte i kraft 1. februar 2010. Før dette var etatens og kommunens vurderinger knyttet til den enkelte brukers behov og arbeidsevne regulert i henholdsvis arbeidsmarkedsloven § 11, folketrygdloven § 11-3 og sosialtjenesteloven § 5A-1 andre ledd bokstav a.

Bestemmelsen lyder:

§ 14 a Vurdering av behov for bistand for å beholde eller skaffe seg arbeid og rett til aktivitetsplan

Alle som henvender seg til kontoret, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for en mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering. Brukeren skal få en skriftlig vurdering av

- a. sine muligheter for å komme i arbeid*
- b. hva slags arbeid som skal være målet*
- c. behovet for bistand for å komme i arbeid*
- d. om, og eventuelt hvor mye, arbeidsevnen er nedsatt*
- e. hvilken type bistand som kan være aktuell for brukeren*

Vedtak etter første ledd kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Det skal likevel ikke utarbeides aktivitetsplaner for personer som har rett til kvalifiseringsprogram etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for at vurderingene blir gjennomført, og at aktivitetsplanene blir utarbeidet. For brukere som samtidig har krav på en individuell plan etter § 15, skal arbeids- og velferdsforvaltningen legge til rette for at aktivitetsplanen og den individuelle planen så langt som mulig blir samordnet.

Departementet kan i forskrift fastsette at visse grupper skal unntas fra retten til arbeidsevnevurderinger og nærmere regler om innholdet i arbeidsevnevurderingen.

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a første ledd gir alle som henvender seg til Nav-kontoret en rett til en behovs- og arbeidsevnevurdering. En arbeidsevnevurdering er bare

aktuelt når det er behov for en mer omfattende vurdering av brukerens bistandsbehov. Vurderingene er en rettighet og tjeneste i seg selv, men samtidig et premiss og en forutsetning for en rekke etterfølgende avgjørelser av stor betydning for den enkelte brukeren.

I bestemmelsens andre ledd er klageadgangen for vedtak om behovs- og arbeidsevnevurderinger regulert. Vedtaket kan påklages til NAV Klageinstans, men ikke ankes til Trygderetten.

Tredje ledd regulerer retten til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan brukeren skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Aktivitetsplanen vil kunne inneholde ulike tjenester fra Arbeids- og velferdsforvaltningen som konkrete aktiviteter for å komme i arbeid. Selve tjenestene er likevel hjemlet i andre bestemmelser i regelverket Arbeids- og velferdsforvaltningen forvalter, § 14 a hjemler kun retten til selve planen.

Bestemmelsens fjerde ledd regulerer ansvaret for at behovs- og arbeidsevnevurderingene blir gjennomført og for at aktivitetsplanene blir utarbeidet. I tillegg sier bestemmelsen at aktivitetsplan og individuell plan skal samordnes så langt det lar seg gjøre.

Intensjonen bak § 14 a var å sikre en felles tilnærming og metodikk i Nav-kontoret når en person har behov for bistand til å komme i arbeid. Siden bestemmelsen trådte i kraft, er Nav-kontorene i større og større grad organisert for å ivareta dette, slik at utøvelsen i økende grad skjer i tråd med intensjonen.

3.2.3 Om behandling av personopplysninger i arbeids- og velferdsforvaltningsloven

Behandlingsansvaret for behandling av personopplysninger i Arbeids- og velferdsforvaltningen har en begrenset omtale i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Det framgår kort av § 3 siste ledd første punktum at Arbeids- og velferdsdirektoratet er behandlingsansvarlig for etatens behandling av personopplysninger. Kommunenes ansvar er ikke lovregulert i arbeids- og velferdsforvaltningsloven.

I forarbeidene til arbeids- og velferdsforvaltningsloven, Ot.prp.nr.47 (2005–2006) punkt 9.7.5, er behandlingsansvaret omtalt som følgende:

«Et behandlingsansvar etter personopplysningsloven er et formelt ansvar. Det er et lovkrav som innebærer ansvar for at behandlingen, rutiner og systemer vedrørende personopplysninger er i samsvar med personopplysningsloven. For å kunne utøve dette behandlingsansvaret reelt, må man ha styringen med det datautstyret som benyttes, de rutinene som brukes og det personellet som behandler personopplysninger. I realiteten henger behandlingsansvaret i personopplysningsloven tett sammen med den generelle ledelsen. På bakgrunn av dette foreslår departementet at Arbeids- og velferdsdirektoratet har behandlingsansvaret for den statlige delen. Når det gjelder den kommunale delen, sosialtjenesten mv., inngår denne i kommunens ordinære behandlingsansvar. Behandlingsansvaret for de lokale kontorene blir derfor delt. Hvert organ har det overordnede formelle ansvaret for sin del.»

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 3 tredje ledd andre punktum gir departementet hjemmel til å fastsette forskrift som nærmere regulerer behandlingsansvaret i Arbeids- og velferdsforvaltningen. Det er per i dag ikke gitt forskrifter med hjemmel i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 3 tredje ledd.

I merknaden til § 3 siste ledd i Ot.prp.nr. 47 (2005–2006) punkt 12 framgår det:

«*Tredje ledd første punktum* legger ansvaret for oppfølging av forpliktelser etter personopplysningsloven til direktoratet når det gjelder Arbeids- og velferdsetaten. På kommunens område ligger dette til den enkelte kommunen og det forutsettes at samarbeidet reguleres i forbindelse med avtaleinngåelsen, jf. § 14 første ledd.»

Behandlingsansvaret er ikke på tilsvarende måte kommentert i Ot.prp.nr. 4 (2008–2009) som blant annet omhandler innføringen av arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a.

I forbindelse med at personvernforordningen ble innlemmet i norsk rett ble behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a omtalt i Prop.135 L (2019–2020) *Endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven, sosialtjenesteloven, lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover*, punkt 6.1.2.4:

«Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a synes forutsetningsvis å gi arbeids- og velferdsforvaltningen behandlingsgrunnlag for å innhente og behandle en rekke opplysninger knyttet til brukers situasjon. Bestemmelsen gir ingen spesifikk anvisning med hensyn til hvilke personopplysninger arbeids- og velferdsforvaltningen har rett til å innhente og til hvilket formål personopplysningene kan brukes.»

4. Departementets vurderinger og forslag

4.1 Generelt om regulering av behandlingsansvaret

Som vist til over ble behandlingsansvaret i liten grad direkte omtalt i forarbeidene til arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. Det sentrale spørsmålet vil være om det er et felles ansvar for Arbeids- og velferdsetaten og kommunen, eller om behandlingsansvaret er lagt til en av partene (etaten). Departementet vurderer at den naturlige rekkefølgen å gjennomføre de nødvendige vurderingene på, er å først vurdere om kriteriene for et felles behandlingsansvar er oppfylt. Dette inkluderer å vurdere om det isteden er en annen ansvarsfordeling og deretter vurdere og regulere den interne fordelingen de ansvarlige imellom. Forutsatt at terskelen for når et behandlingsansvar oppstår skal tolkes relativt lav, kan det bety at man kan være behandlingsansvarlig, men samtidig ha en betydelig mindre del av det konkrete ansvaret enn en annen ansvarlig. Terskelen for når en slik ansvarskonstellasjon oppstår kommenteres lenger ned.

Departementet vurderer at partene i Arbeids- og velferdsforvaltningen har et overordnet felles behandlingsansvar for behandling av personopplysninger etter NAV-lovens § 14 a. Dette følger av en konkret vurdering av aktørenes rolle i de aktuelle behandlingene, sett opp mot hvordan kriteriene for fastsettelse av behandlingsansvaret er utøvd i praksis.

Departementet har i den sammenhengen spesielt vektlagt at kriteriene for å være behandlingsansvarlig utfra rettspraksis skal forstås relativt vidt. Minst to dommer fra EU-domstolen (C-210/16 og C-40/17) har lagt til grunn en vid definisjon av kriteriene for å være behandlingsansvarlig, der det i sistnevnte står at «Som Domstolen allerede har fastslået, er formålet med denne bestemmelse at sikre en effektiv og fullstendig beskyttelse af de berørte personer ved at fastsætte en bred definition af begrebet «den registeransvarlige»»

Det er videre lagt til grunn at felles behandlingsansvar inntreffer når en behandlingsansvarlig ikke alene bestemmer formål og middel for behandlingene. Det kreves ikke like stor påvirkning de ansvarlige imellom, men det må være en form for påvirkning for å være behandlingsansvarlig. Departementet vektlegger her EDPBs veiledning i Guideline 07/2020, der det står at fastsettelse av formål og middel i fellesskap «skal fortolkes som "sammen med" eller "ikke alene" i forskjellige former og kombinationer». Formålet for behandlinger nødvendig for å levere offentlige tjenester er typisk lovregulert, slik at valg av middelet eller midlene er sentralt i denne vurderingen. Formålet er likevel av betydning siden felles tjenester på tvers av aktører kan være en del av formålet

Felles behandlingsansvar forutsetter en regulering av den interne ansvarsfordelingen, jf. personvernforordningen art. 26. En slik forpliktelse underbygger at ansvaret til de felles ansvarlige ikke trenger å være likt. Utfra rettspraksis fremstår det også som at skjevheten kan være ganske stor.

Siden behandlingene gjennomføres på Nav-kontorene, i stor grad på tvers av etaten og kommunen, er det etter departementets syn to aktører involvert i behandlingene. Alternativitet til et felles behandlingsansvar ville derfor være en behandlingsansvarlig og en databehandler. En slik konstellasjon forutsetter at databehandleren gjennomfører behandlingene på vegne av den behandlingsansvarlige. En databehandler har ikke et eget behandlingsgrunnlag for behandlingene. Departementet mener dette er en mindre riktig konklusjon på den reelle ansvarsfordelingen i Nav-kontoret knyttet til gjennomføringen av § 14 a. Etter departementets syn behandler ikke kommunen opplysningene på vegne av sin statlige partner i kontoret, da det er kontoret som gjennomfører aktivitetene som en forutsetning for videre tjenester fra den samlede forvaltningen.

Selv om departementet har konkludert med at vi anser at det er et felles behandlingsansvar, oppfattes dette ulikt på grunn av ordlyden i nåværende § 14 a og manglende eksplisitt omtale av behandlingsansvaret. Siden plassering av behandlingsansvaret er en grunnstein i personvernregelverket, er det ønskelig å unngå utydighet rundt dette. Departementet vurderer det derfor som nødvendig å foreslå endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a, i tillegg til nye bestemmelser som regulerer behandlingsansvaret på en tydeligere måte enn det loven gjør i dag. Forslagene til lovregulering og forskrift skal på en tydeligere måte vise at det er partene i Nav-kontoret, både etaten og kommunen, som har det felles ansvaret for at vurderinger etter bestemmelsen gjennomføres, og som er felles behandlingsansvarlig for behandling av personopplysningene som benyttes i vurderingene.

4.2 Forslag til endringer i § 14 a

Departementet foreslår å oppheve § 14 a fjerde ledd første punktum («Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for at vurderingene blir gjennomført, og at aktivitetsplanene blir utarbeidet.»). Forslaget om å fjerne første punktum i fjerde ledd innebærer at etaten ikke lenger har et særskilt ansvar for at oppgavene i § 14 a gjennomføres, dette ansvaret vil i sin helhet falle på partene. I praksis vil behandlingene i stor grad skje på det felles Nav-kontoret. Siden lovteksten i § 14 a fjerde ledd tolkes på ulike måter av ulike aktører, vil en oppheving fjerne potensialet for ulik tolkning av den eksisterende lovteksten. Det legger videre til rette for at behandlingsansvaret for de aktuelle behandlingene kan defineres som felles. De øvrige forslagene redegjort for lenger ned tydeliggjør hvordan behandlingsansvaret skal være plassert og regulert, slik at opphevingen av § 14 a fjerde ledd første punktum ikke samtidig medfører utydelighet om ansvars plasseringen.

Departementet mener forslaget til ny omtale av ansvars plassering langt på vei samsvarer med slik det praktiseres i dag. Selv om det er ulik organisering av arbeidet fra et Nav-kontor til et annet, er behovs- og arbeidsevnevurderinger en felles inngang til tjenestene Arbeids- og velferdsforvaltningen gir til de som trenger bistand med å komme i arbeid. De er også et felles virkemiddel for å gjøre videre vurderinger knyttet til hva som er aktuelle tjenester og i noen tilfeller utelser.

Det foreslås videre å flytte fjerde ledd andre punktum («For brukere som samtidig har krav på en individuell plan etter § 15, skal arbeids- og velferdsforvaltningen legge til rette for at aktivitetsplanen og den individuelle planen så langt som mulig blir samordnet.») til § 14 a tredje ledd, slik at dette da blir nytt siste punktum i tredje ledd. Departementet er av den oppfatning at setningen hører naturlig sammen med tredje ledd som omtaler rett til utarbeidelse av aktivitetsplan. Det medfører at nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd («Departementet kan i forskrift fastsette at visse grupper skal unntas fra retten til arbeidsevnevurderinger og nærmere regler om innholdet i arbeidsevnevurderingen).

Med disse forslagene til endringer i § 14 a understrekes det at det er *Nav-kontoret* i Arbeids- og velferdsforvaltningen som skal utføre oppgavene etter bestemmelsen. Det mener departementet vil være i tråd med intensjonen til arbeids- og velferdsforvaltningsloven, bestemmelsen for øvrig og utviklingen av Nav-kontorene siden bestemmelsen trådte i kraft. Etaten og den enkelte kommune må sammen sikre at forpliktelsene etter bestemmelsen ivaretas og etterleves. Den praktiske gjennomføringen av oppgavene overfor den enkelte brukeren skjer etter en henvendelse til de felles kontorene, typisk gjennom registrering som arbeidssøker, og ivaretas av kontoret. Ved å oppheve fjerde ledd vil bestemmelsen være enklere å forstå, også sett i sammenheng med de øvrige forslagene i notatet, noe som departementet også mener bør vektlegges.

4.3 Forslag til en overordnet bestemmelse om behandlingsansvar i arbeids- og velferdsforvaltningen i ny § 2a

Departementet foreslår at behandlingsansvaret i Arbeids- og velferdsforvaltningen reguleres i en ny § 2 a i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Forslaget innebærer en samlet og systematisk regulering av behandlingsansvaret i Arbeids- og velferdsforvaltningen, og gjenspeiler praktiseringen av oppgaveløsningen og ansvarsfordelingen etter § 14 a på Nav-

kontoret. Vi viser for øvrig til omtalen under punkt 4.1 om viktigheten av at behandlingsansvaret er tydelig og forutsigbart.

Departementet vurderer at det er hensiktsmessig med en egen bestemmelse i arbeids- og velferdsforvaltningsloven som regulerer behandlingsansvaret i Arbeids- og velferdsforvaltningen, og foreslår en ny paragraf i arbeids- og velferdsforvaltningsloven som regulerer dette. Dette vil tydelig skille reguleringen av behandlingsansvar fra de ulike materielle bestemmelsene. Vi viser også til Prop.135 L (2019–2020) der det ble påpekt at en uttrykkelig bestemmelse om behandlingsgrunnlag og -ansvar ville være i samsvar med personvernforordningens føringer om tydelighet og forutsigbarhet, jf. foretalepunkt 41.

Departementet foreslår at dagens § 3 tredje ledd første punktum, som sier at Arbeids- og velferdsdirektoratet er behandlingsansvarlig for etatens behandling av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 7, flyttes til ny § 2 a første ledd. Det foreslås videre at ny § 2 a andre ledd regulerer at kommunen er behandlingsansvarlig for behandlingene som skjer som del av kommunens tjenester som inngår i det felles lokale kontoret. Denne delen av forslaget innebærer også en lovfesting av det som i dag regnes som gjeldende rett, slik den framgår av forarbeidene, jf. Ot.prp. nr.47 (2005-2006) avsnitt 9.7.5.

Departementet foreslår videre å regulere behandlingsansvaret for behandling av personopplysninger i forbindelse med arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a i ny § 2 a tredje ledd. Som omtalt i punkt 4.2 over ligger ansvaret for å gjennomføre vurderinger og fatte vedtak etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a til det enkelte Nav-kontor. Som en naturlig konsekvens av opphevelsen av § 14 a fjerde ledd, foreslår departementet at Arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune er felles behandlingsansvarlige for behandlingen av personopplysninger etter § 14 a, og at det reguleres i ny § 2 a tredje ledd.

Som en følge av en ny bestemmelse om behandlingsansvaret i § 2 a, vil det være naturlig at forskriftshjemmelen som i dag framgår av § 3 siste ledd siste punktum, flyttes til den nye bestemmelsen. Departementet vurderer at det er behov for nærmere regulering av det felles behandlingsansvaret i forskrift, og foreslår derfor også dette.

Departementet foreslår at den nye bestemmelsen plasseres i kapittel 1 i loven, da dette kapitlet gjelder for Arbeids- og velferdsforvaltningen i sin helhet. Endringsforslagene innebærer at dagens § 3 tredje ledd oppheves.

4.4 Forslag til ny bestemmelse som tydeliggjør kommunens behandlingsgrunnlag for behandlinger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven

I dag er arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 4 a og 14 a supplerende rettsgrunnlag for etatens behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. Arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a omtaler kun Arbeids- og velferdsetaten, og er derfor ikke supplerende rettsgrunnlag for kommunen når det gjelder loven i sin helhet. Kommunen har i dag bare supplerende rettsgrunnlag i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. For å tydeliggjøre at det ikke er noen forskjell på kommunens og etatens behandlingsgrunnlag, foreslår departementet en ny bestemmelse som regulerer kommunens

behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Den nye bestemmelsen er foreslått som ny § 2 b i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. I tillegg til å sørge for at det supplerende rettsgrunnlaget er likt mellom kommunen og etaten for like behandlinger, skal bestemmelsen ivareta tydelighet og forutsigbarhet når det gjelder kommunens behandlinger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Den nye bestemmelsen skal gi kommunene et lovfestet behandlingsgrunnlag ved utførelsen av kommunens oppgaver etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven.

Bestemmelsen er ment som en uttrykkelig hjemmel for behandling av personopplysninger, og kommer i tillegg til det supplerende rettsgrunnlaget som regulerer de forskjellige oppgavene som kommunen skal utføre etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Bestemmelsen er begrenset til å være supplerende rettsgrunnlag der kommunen behandler personopplysninger når det er nødvendig for å «utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt», jf. personvernforordningen artikkel 6 nr.1 bokstav e.

4.5 Forslag til ny forskrift som regulerer det felles behandlingsansvaret

Felles behandlingsansvar innebærer en forpliktelse til at de ansvarliges respektives ansvar fastsettes, jf. personvernforordningen art. 26 nr. 1. I mange situasjoner skjer dette gjennom en avtale de behandlingsansvarlige imellom, men det kan også fastsettes i nasjonal rett. De eksemplene på slike avtaler som departementet har sett hen til, eksempelvis det danske datatilsynets skabelon (mal) for avtale om fælles dataansvar, inneholder detaljert regulering av den interne ansvarsfordelingen de ansvarlige imellom. En forskrift kan ivareta de samme behovene for ansvars plassering, men i et noe annet format.

Departementet vurderer en forskriftsregulering av de respektive behandlingsansvarliges ansvar som mest hensiktsmessig. De aktuelle behandlingene skjer på alle Nav-kontor, og i felles systemer. Det er derfor vurdert som lite hensiktsmessig at alle kommuner og etaten skal inngå enkeltvis avtaler i hvert partnerskap for å regulere behandlingsansvaret. Det er ønskelig at behandlingsansvaret ivaretas på samme måte på tvers av de lokale partnerskapene. En forskrift vil kunne bidra til dette. Det vil i tillegg være ressurskrevende for de ansvarlige å skulle enkeltvis inngå lokale avtaler, samtidig som mye av den konkrete ansvars plasseringen sannsynligvis uansett vil være bundet av eksisterende organisering, spesielt knyttet til eierskap til fagsystemene.

Utgangspunktet for en slik regulering er at de behandlingsansvarlige i fellesskap er ansvarlige for de ulike forpliktelsene som ligger til en behandlingsansvarlig. Både den registrerte og tilsynsmyndigheten vil uansett kunne forholde seg til begge ansvarlige. Departementet har derfor i forslag til regulering av den interne ansvarsfordelingen hatt som utgangspunkt at de behandlingsansvarlige felles skal ivareta forpliktelsene.

Det er i forlengelsen av det vurdert om det kun er de forpliktelsene der plasseringen avviker fra utgangspunktet som skal omtales i forskriften. Det vil i så fall unngå regulering av noe som uansett følger av personvernregelverket. Departementet har likevel valgt å omtale enkelte ansvars plasseringer der det ikke avviker fra utgangspunktet. Bakgrunnen for dette er at det enten er forpliktelser der det er spesielt viktig med en tydelig ansvars plassering, eller det er forpliktelser der det antas å kunne oppstå særlig uklarhet. Førstnevnte inkluderer

elementer av ivaretagelsen av de registrertes rettigheter. Sistnevnte inkluderer bruk av databehandlere, håndtering av brudd på personopplysningsikkerheten, personvernkonsekvensvurderinger og protokoll over behandlingsaktiviteter.

Personvernforordningen nevner ansvaret for de registrertes rettigheter og plikten til å gi informasjon spesielt som noe ansvarsfordelingen skal omtale og sikre. Selv om de behandlingsansvarlige har en rekke forpliktelser, mener departementet at rettighetene til de registrerte bør omtales særskilt i forskriften. Både fordi det i seg selv er avgjørende forpliktelser for den praktiske ivaretagelsen av personvernet, men også fordi den registrerte uansett vil kunne forholde seg til begge de to behandlingsansvarlige. Det er derfor viktig at videre prosess de behandlingsansvarlige imellom er tydelig og effektiv.

For enkelte forpliktelser er ikke ansvaret tenkt likt fordelt mellom de behandlingsansvarlige. Disse er dermed eksplisitt nevnt i forskriften. Dette gjelder spesielt ansvaret for IT-løsninger og vurderingen av personvernet i disse, ivaretagelsen av rettigheter basert på eierskap til løsningene og koordinering av enkelte avvikssituasjoner. Ansvaret for dette er lagt til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet forvalter i dag IT-løsningene, og det er forutsatt at det også vil fortsette fremover. Det er nødvendig at en part har et særskilt ansvar for de felles løsningene. Siden direktoratet kan forvalte løsningene på tvers av de ulike partnerskapene, er dette det naturlige alternativet. Forpliktelser som henger tett sammen med ansvaret for IT-løsningene er også plassert hos direktoratet. Dette inkluderer de delene av ivaretagelsen av de registrertes rettigheter som krever tilgang til systemene utover det enhver ansatt i Arbeids- og velferdsforvaltningen kan få.

Selv om Arbeids- og velferdsdirektoratet er foreslått tillagt særskilt ansvar for enkelte av forpliktelsene som behandlingsansvarlig, må dette likevel tolkes i lys av utgangspunktet om et felles ansvar. Kommunene må derfor involveres på hensiktsmessig måte slik at også de kan ivareta sine forpliktelser. Dette kommer til uttrykk i forslaget om gjensidig bistand, men er også forutsatt utfra at det er et felles ansvar og et etablert partnerskap de ansvarlige imellom. Departementet har samtidig vurdert det som lite hensiktsmessig at formene på et slikt samarbeid detaljeres i en forskrift. Isteden forutsetter departementet at partene finner hensiktsmessige måter i samarbeide på, inkludert gjennom etablerte samarbeidsformer.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget har til hensikt å tydeliggjøre ansvaret for behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a. Ivaretagelsen av et slikt ansvar forutsetter tiltak både på det enkelte Nav-kontor og i utviklingen og forvaltningen av IT-løsningene som benyttes. Å være behandlingsansvarlig betyr i tillegg et økonomisk ansvar gjennom mulig erstatningsansvar til den registrerte, eller gjennom mulige overtredelsesgebyr fra tilsynsmyndigheten.

Departementet vurderer at de foreslåtte lovendringene, samt foreslått forskrift, i stor grad gjenspeiler den utviklingen og organiseringen som har skjedd på Nav-kontorene og i partnerskapet over tid. Utviklingen er i tråd med intensjonen om § 14 a som en felles inngang til Arbeids- og velferdsforvaltningens arbeidsrettede tjenester. Bestemmelsen erstattet også tilsvarende vurderinger som tidligere lå de enkelte partene å selv forvalte. Den praktiske

gjennomføringen av oppgavene etter § 14 a ivaretas i dag av både statlige og kommunalt ansatte, men kan være organisert litt ulikt Nav-kontorene imellom. Partnerskapet i Nav-kontoret vil fortsatt, innenfor gitte rammer, selv kunne finne hensiktsmessige måter å organisere arbeidet på. Helt siden § 14 a trådte i kraft har Arbeids- og velferdsdirektoratet hatt et særskilt ansvar for utviklingen og forvaltningen av IT-løsningene som brukes til dette formålet, med de økonomiske konsekvensene det innebærer. Dette er foreslått videreført gjennom egen regulering i forslag til forskrift.

Forslaget om lovfesting av felles behandlingsansvar for behandlinger etter § 14 a er etter departementets syn en presisering og formalisering av ansvars plasseringen slik det uansett langt på vei praktiseres. Forslaget bør derfor ikke medføre nye oppgaver for kontorene, verken for statlig eller kommunal del. Arbeids- og velferdsdirektoratet beholder oppgaver som de også ivaretar i dag. På bakgrunn av dette er vi av den oppfatning at forslaget ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

6. Forslag til endringer i arbeids- og velferdsforvaltningsloven (NAV-loven)

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen gjøres følgende endringer:

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a Behandlingsansvaret i arbeids- og velferdsforvaltningen

Arbeids- og velferdsdirektoratet er behandlingsansvarlig for etatens behandling av personopplysninger i forbindelse med utøvelse av myndighet eller andre oppgaver etter de lovene som etaten administrerer, se personvernforordningen artikkel 4 nr. 7.

Kommunen er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger i forbindelse med utøvelse av myndighet eller andre oppgaver som kommunen har etter denne loven.

Arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune er felles behandlingsansvarlige for behandling av personopplysninger etter § 14 a, se personvernforordningen artikkel 26.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om behandlingsansvaret i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Ny § 2 b skal lyde:

§ 2 b Kommunens behandling av personopplysninger

Kommunen kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i [personvernforordningen artikkel 9](#) og [10](#), når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter denne loven.

Departementet kan gi forskrift om behandlingen, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke typer personopplysninger som kan behandles, hvem det kan behandles

personopplysninger om, bruk av automatiserte avgjørelser, registerføring og tilgang til registre.

§ 3 tredje ledd oppheves.

§ 14 a tredje ledd skal lyde:

Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Det skal likevel ikke utarbeides aktivitetsplaner for personer som har rett til kvalifiseringsprogram etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. *For brukere som samtidig har krav på en individuell plan etter § 15, skal kontoret legge til rette for at aktivitetsplanen og den individuelle planen så langt som mulig blir samordnet.*

§ 14 a fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

7. Forslag til forskrift om behandlingsansvar for behandling av personopplysninger i arbeids- og velferdsforvaltningen etter NAV-loven § 14 a

Hjemmel: Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen § 2 a fjerde ledd

§ 1 Formål

Forskriften regulerer det felles behandlingsansvaret mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og kommunene ved behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a.

Arbeids- og velferdsdirektoratet og kommunene skal sikre at forpliktelsene til behandlingsansvarlige blir overholdt.

§ 2 Gjensidig bistand og informasjon

De behandlingsansvarlige skal gi hverandre nødvendig bistand og informasjon slik at hver av partene kan oppfylle sine forpliktelser som behandlingsansvarlig.

§ 3 Bruk av databehandlere

De behandlingsansvarlige inngår hver sine avtaler med sine respektive databehandlere, jf. personvernforordningen art. 28 tredje ledd. Hver av partene skal sikre at avtalene er i samsvar med kravene i personvernlovgivningen og kontrollere at egne databehandlere overholder sine forpliktelser.

Partene skal informere hverandre om bruk og endringer i bruk av databehandlere.

§ 4 Ansvar for de registrertes rettigheter

De behandlingsansvarlige skal ivareta de registrertes rettigheter. Den registrerte kan utøve sine rettigheter i henhold til personvernforordningen overfor Arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune jf. personvernforordningen artikkel 26 tredje ledd.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvaret for å ivareta de registrertes rettigheter, når dette forutsetter egne tilganger til IT-løsningene særlig tilrettelagt for slik ivaretagelse. Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvaret for ivaretagelsen av rettighetene i forbindelse med utvikling og forvaltning av IT-løsningene.

Partene skal sørge for at tydelig og tilstrekkelig informasjon om behandlingen av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a er tilgjengelig for de registrerte, jf. personvernforordningen artikkel 12-14. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal sørge for at tydelig og tilstrekkelig informasjon er tilgjengelig i IT-løsningene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal utarbeide nødvendige rutiner for å ivareta de registrertes rettigheter. De behandlingsansvarlige skal sørge for at rutinene følges i egen virksomhet.

§ 5 Protokoll over behandlingsaktiviteter

De behandlingsansvarlige skal føre protokoll over de behandlingsaktivitetene som utføres under deres respektive ansvar, jf. personvernforordningen art. 30.

§ 6 Personvernkonsekvensvurderinger

De behandlingsansvarlige skal foreta nødvendige personvernkonsekvensvurderinger innenfor eget ansvarsområde, jf. personvernforordningen art. 35. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal gjøre personvernkonsekvensvurderinger for behandlinger som skjer i IT-løsningene de er ansvarlig for.

Partene skal samarbeide om utarbeidelse av personvernkonsekvensvurderinger ved behov.

§ 7 Ansvar for IT-løsninger

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for at IT-løsningene som brukes til behandling av personopplysninger etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a, oppfyller kravene i personvernregelverket, herunder krav til sikkerhet ved behandlingen, jf. personvernforordningen artikkel 32. Ansvaret for IT-løsningene omfatter utvikling og forvaltning av løsningene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal utarbeide nødvendige rutiner for bruk av IT-løsningene. De behandlingsansvarlige skal sørge for at rutinene følges innenfor egen virksomhet.

§ 8 Håndtering av brudd på personopplysningssikkerheten

De behandlingsansvarlige har ansvar for håndtering av brudd på personopplysningssikkerheten innenfor eget ansvarsområde. Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for håndteringen av brudd, når bruddet skjer innenfor flere behandlingsansvarliges ansvarsområde og direktoratet er en av de aktuelle behandlingsansvarlige.

De behandlingsansvarlige skal uten ugrunnet opphold varsle hverandre ved brudd på personopplysningssikkerheten. Ved behov skal partene samarbeide om håndtering av bruddet og varsling til tilsynsmyndigheten.

§ 9 Når forskriften trer i kraft

Forskriften trer i kraft [dd.mm.åååå].